

MOĞOLİSTAN

ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM.....	6
3. DIŞ TİCARET.....	7
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	10
5. TÜRKİYE ile TİCARET	11
EKLER:	13

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Moğolistan
Yönetim Şekli	Parlamerter Demokrasi
Resmi Dili	Moğolca
Yüzölçümü	1 564 116 km ²
Nüfus	3,5 milyon
Başkent	Ulanbator
Başlıca Şehirleri	Ulanbator, Erdenet, Darhan, Çoybalsan
Dini Yapı	Budizm, İslam, Şamanizm, Hristiyanlık
Cumhurbaşkanı	Uhnaagiyn Khurelsukh
Para Birimi	Moğolistan Tugriki-MNT

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

Birleşmiş Milletler (BM), BM Bilim, Eğitim ve Kültür Kurumu (UNESCO), BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), G-77, Dünya Ticaret Örgütü (WTO), Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı (CICA), Demokrasiler Topluluğu (CD), Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD), Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu (IAEA), Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD), Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO), Uluslararası Para Fonu (IMF), Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO), Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Doğu Asya ve Latin Amerika İşbirliği Forumu (FEALAC), Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (İşbirliği Ortağı olarak), Şanghay İşbirliği Örgütü (Gözlemci olarak)

Coğrafi Konum

Moğolistan, güneyde Çin Halk Cumhuriyeti ile 4 673 km, kuzeyde Rusya Federasyonu ile 3 485 km kara sınırı olan, denize kıyısı bulunmayan Kuzey-Doğu Asya'da yer alan bir ülkedir. Deniz seviyesinden ortalama 1 580 metre yükseklikte bulunmaktadır. Kuzey orta Moğolistan'da yer alan başkent Ulanbator, Tuul Nehri üzerindeki bir vadide yaklaşık 1 310 metre yükseklikte yer almaktadır. Moğolistan'ın toplam yüzölçümü 1 564 116 km²'dir.

Siyasi ve İdari Yapı

Moğolistan, tek partili siyasi sistem ile planlı ekonomi düzenini Soğuk Savaş sonrası dönemde terk etmiş, son 30 yılda demokratikleşme ve serbest pazar ekonomisine geçiş yönünde önemli atılımlar gerçekleştirmiştir.

Moğolistan, 21 eyalet (Aymag) ve başkent Ulanbator'dan oluşan merkezi bir yapıya sahiptir. Aymag'lar Sum'lara (ilçe), Sum'lar Bag'lara ve Ulanbator ise belediyelere, belediyelerde Khoroo'lara (mahalle) ayrılmıştır. Parlamerter demokrasinin benimsendiği ülkede seçimler 4 senede bir yapılmaktadır. Moğolistan Parlamentosu (Ikh Khural, Devlet Büyük Meclisi), 76 üyeli tek bir kamaradan oluşmaktadır. Parlamento, başkan adayını belirleme hakkına sahiptir. Başkanın iki yardımcısı mevcuttur.

Cumhurbaşkanı da Anayasaya göre halkın oyuyla dört yılda bir doğrudan seçilmektedir. Hükümetin başı başbakandır. Kabine, başbakan tarafından Cumhurbaşkanı ile danışarak belirlenir ve Meclis tarafından tüm bakanlar tek tek onaylanır. Cumhurbaşkanı'nın, Parlatentonun gösterdiği başbakan adaylarını reddetme ve Parlatentonun kabul ettiği yasaları geri çevirme yetkisi vardır. Parlatento üçte iki çoğunluk sağlayarak ikinci kez aynı yasayı benimserse, Cumhurbaşkanı söz konusu yasayı onaylamak durumundadır.

Moğolistan, sadece iki ülke ile sınırı bulunan (Rusya Federasyonu ve Çin Halk Cumhuriyeti), denize çıkışı olmayan bir ülkedir. Bu çerçevede, yürüttüğü "üçüncü komşu" politikası çerçevesinde, diğer ülkelerle ilişkilerini mümkün olduğunca geniş bir yelpazede geliştirmeyi amaçlamaktadır. Moğolistan, bahse konu politika bağlamında BM, NATO ve AGİT gibi uluslararası kuruluşlarla ilişkilerine de önem atfetmektedir. Ayrıca, Türkiye, Moğolistan'ın "üçüncü komşu" ülke olarak kabul ettiği 8 ülke arasında yer almaktadır.

Diğer taraftan, nükleer silahlardan arındırılmış bölge (NSAB) ve bağlantısızlık statülerini 1990'ların hemen başından itibaren benimsemiş olan Moğolistan, Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesine İlişkin Anlaşma'ya (NPT) taraftır ve Nükleer Denemelerin Yasaklanması Anlaşması'nı (CTBT) ilk onaylayan ülkeler arasındadır.

Nüfus ve İstihdam

Moğolistan, 3,5 milyon nüfusu ile dünyanın en seyrek nüfusa (2,1 kişi/km²) sahip ülkesidir. Nüfusun yarıya yakını başkent Ulanbator'da yaşamaktadır. Moğolistan nüfusunun 2029 yılında yaklaşık 4 milyon kişi olacağı tahmin edilmektedir. Nüfus, dengeli bir dağılıma sahip olup kadınların toplam nüfusa oranı yaklaşık %50,8'dir.

Ülke genelinde okuryazarlık oranı %98 olup, yaklaşık 175 bin Moğolistan vatandaşı yurtdışında yaşamaktadır.

Moğolistan etnik olarak oldukça homojen bir ülkedir. Nüfusun yaklaşık %95'i Moğollardan oluşmakta, %5'lik Kazak asıllı Türk azınlık bulunmaktadır.

Moğolistan 1,3 milyon işgücüne sahiptir. Yeterli düzeyde istihdam yaratılamamasının temel nedenlerinden birisi, ülkede sanayi sektörünün gelişmemiş olmasıdır. İşsizlerin %55,7'si 35 yaşın altındadır ve işsizlerin %41,3'ü kadınlardan, %58,7'si erkeklerden oluşmaktadır.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Moğolistan, Kuzey Yarımküre ılıman bölgesinde yer almaktadır. Okyanuslardan ayrılmış, ıslak rüzgarları engelleyen yüksek sıra dağlar ile çevrili, deniz seviyesinden ortalama 1 500 m yükseklikte yer alan Moğolistan, aşırı karasal iklime sahiptir. Kışları, soğuk ve uzun sürerken, yazları sıcak olmasına rağmen kısa sürmektedir. Kış, Kasım'dan Nisan ayı sonlarına, bahar ise Mayıs'tan Haziran'a kadar sürer. Mayıs ayında ortalama sıcaklık 6°C (43°F)'dir. Bu dönemde, genellikle bulutsuz ve açık gökyüzü ile birlikte rüzgârlı ve kuru hava hakimdir.

Moğolistan'ın yüzölçümü yaklaşık 1,6 milyon kilometrekare olup, ülke dağlar, ormanlar, bozkırlar ve yarı çöllerden oluşmaktadır. Sert kara iklimi diğer tarımsal faaliyetleri sınırlamaktadır. Su kıttır ve bitkilerin büyüme mevsimi 100 günü geçmemektedir. Toprak kalitesi otlakların %30'unu etkileyen çölleşmeden kötü bir şekilde etkilenmektedir.

Moğolistan'ın kalkınmasının lokomotifi madencilik sektörüdür. Moğolistan'ın taş kömürü, bakır, demir ve altın kaynağına dayalı gelişen maden sahaları, dünya rezervlerinin %16,8'ini oluşturmaktadır. Madencilik ve maden çıkarma sektörü Moğolistan'da GSYİH'nın %22'sini, doğrudan yabancı yatırımın %71'ini ve ihracatın %94'ünü oluşturmaktadır.

Moğolistan aynı zamanda bir hayvancılık ülkesidir. 2021 yıl sonunda hayvan stoku 67,3 milyon baş olmuştur. Moğolistan'daki hayvancılık endüstrisi, tarımsal üretimin yaklaşık %90'ını ve istihdamın %25'ini oluşturmaktadır. Toplam tarım alanının %81'i develerin, atların, sığırların, koyunların ve keçilerin beslendiği otlaklardan oluşmaktadır.

Moğolistan, rüzgâr ve güneş enerjisi bakımından elverişli bir ortama sahiptir. Ülkenin çoğu bölgesinde güneşli gün sayısı, 270 ila 300 gün arasındadır. Rüzgâr enerjisi için ise toplam ülke alanının %10'unun çok elverişli olduğu belirtilmektedir.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar-milyar \$)	17,15	19,86	21,94	23,51	25,38	27,25	29,22	31,33
GSYİH Büyüme Sabit Fiyatlar-%)	5	7	6,5	6	5,5	5,4	5,2	5,2
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar-Ş)	4 959	5 668	6 182	6 542	6 976	7 396	7 833	8 295
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	15,2	10,3	9,7	10	8,9	7,8	7,1	6,8
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-13,4	1,2	-7,5	-9,2	-9	-7,7	-7,5	-7,3
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	6,7	6	5,4	5	5	5	5	5
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	64,5	48	47,9	47,9	48,1	49	50,4	51,7

Kaynak: IMF

*: Tahmin

Moğolistan'ın Çin ve Rusya'ya ekonomik bağımlılığı söz konusudur. Moğolistan'ın ekonomisini madencilik sektörüne ve en büyük ticari ortağı olan Çin'den gelecek kömür ve bakır cevheri talebine büyük ölçüde bağımlıdır.

Moğolistan'ın sanayisi ve tarım sektörü gelişmemiş olup üretim çok kısıtlıdır. Bu nedenle, ülkedeki tüketimin ekseriyeti ithalat ile karşılanmaktadır.

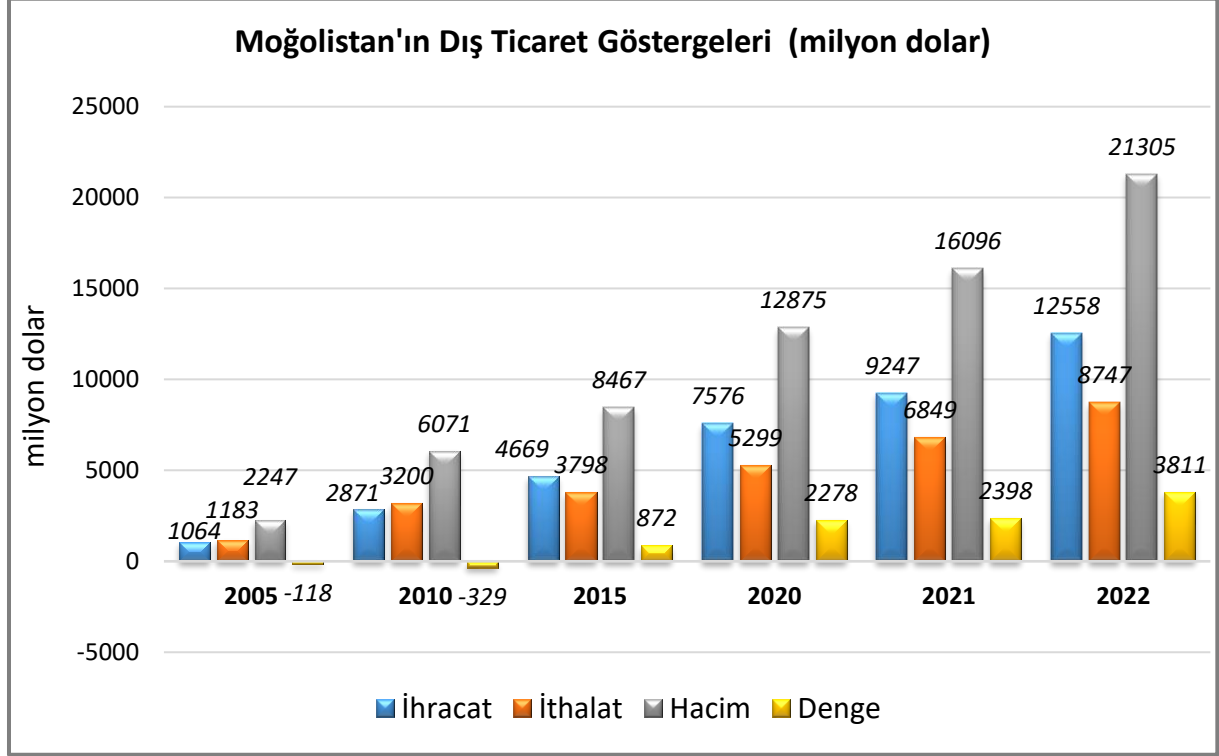
2021 yılında %1,6 daralan ekonomi, 2022 yılında sabit fiyatlara göre %5, 2023 yılında ise %7 oranında büyümüştür. Madencilik ihracatının artmaya devam etmesi ekonomik büyümenin itici gücü olmaya devam edecektir. Ekonomik büyüme 2024-29'da yılları arasında güçlü kalması ve uzun vadeli potansiyelini devam ettirmesi beklenmektedir.

Çin karbondan arındırma konusunda daha ılımlı bir yaklaşım benimsedikçe, Çin'e kömür ihracatı hacim olarak artacaktır. Bu durum Moğol madenlerine olan talebi artıracaktır. Moğolistan-Çin ulaşım yollarının genişletilmesi ikili ticareti de kolaylaştıracaktır. Madencilik kapasitesinin genişletilmesinin ardından Moğolistan'ın bakır ihracatının da artması beklenmektedir.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap, Moğolistan Verileri

Moğolistan 2022 yılında yaklaşık 13 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir. Ülkenin ihracat yaptığı başlıca ülkeler; Çin, İsviçre, Singapur, G. Kore ve Rusya'dır. Ülkenin ihracatında Türkiye %0,02 pay ile 21. sıradadır.

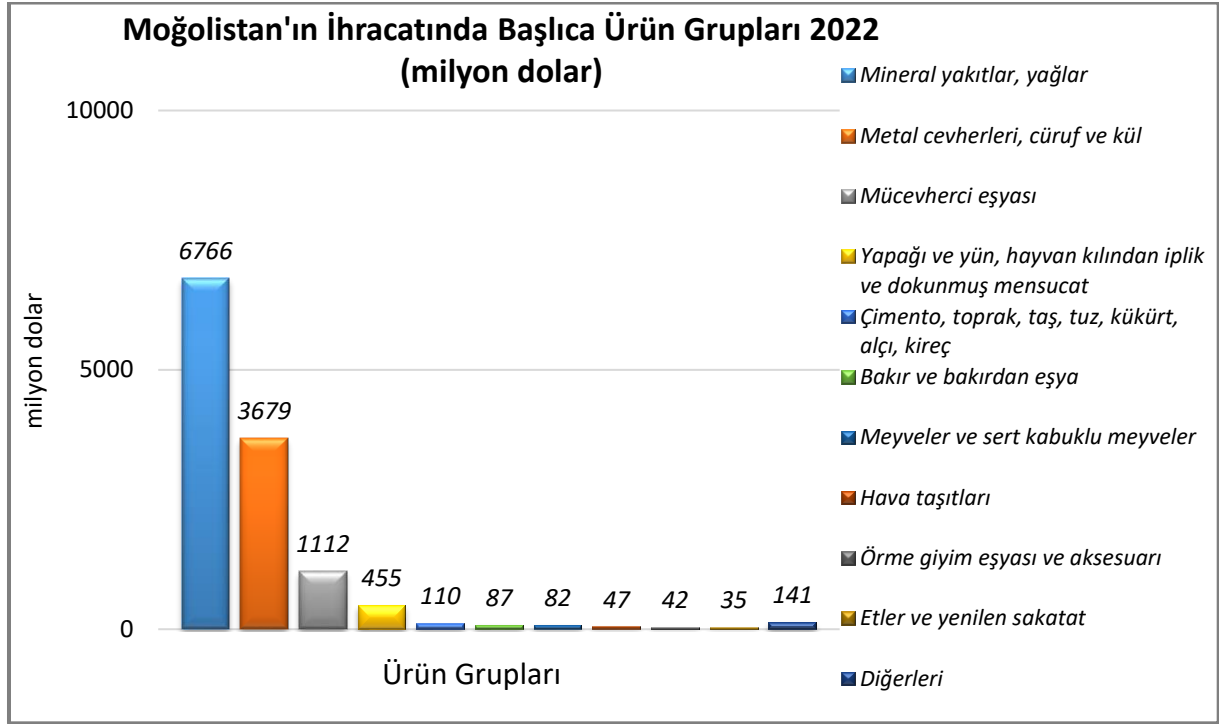
Ülkenin 2022 yılında ihraç ettiği başlıca ürünler: taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar; bakır cevherleri ve konsantreleri; altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde); demir cevherleri ve konsantreleri ve İnce veya kaba (kardesiz/taranmamış) hayvan kıllarıdır.

İthalat ise 2022 yılında 9 milyar dolar olmuştur. Ülkenin ithalat yaptığı başlıca ülkeler Çin, Rusya, Japonya, G. Kore ve ABD'dir. Ülkenin ithalatında Türkiye %1,2 pay ile 8. sıradadır.

2022 yılında ithal ettiği başlıca ürünler ise petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; otomobiller; eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar; römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları ve İnşaat demiridir.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

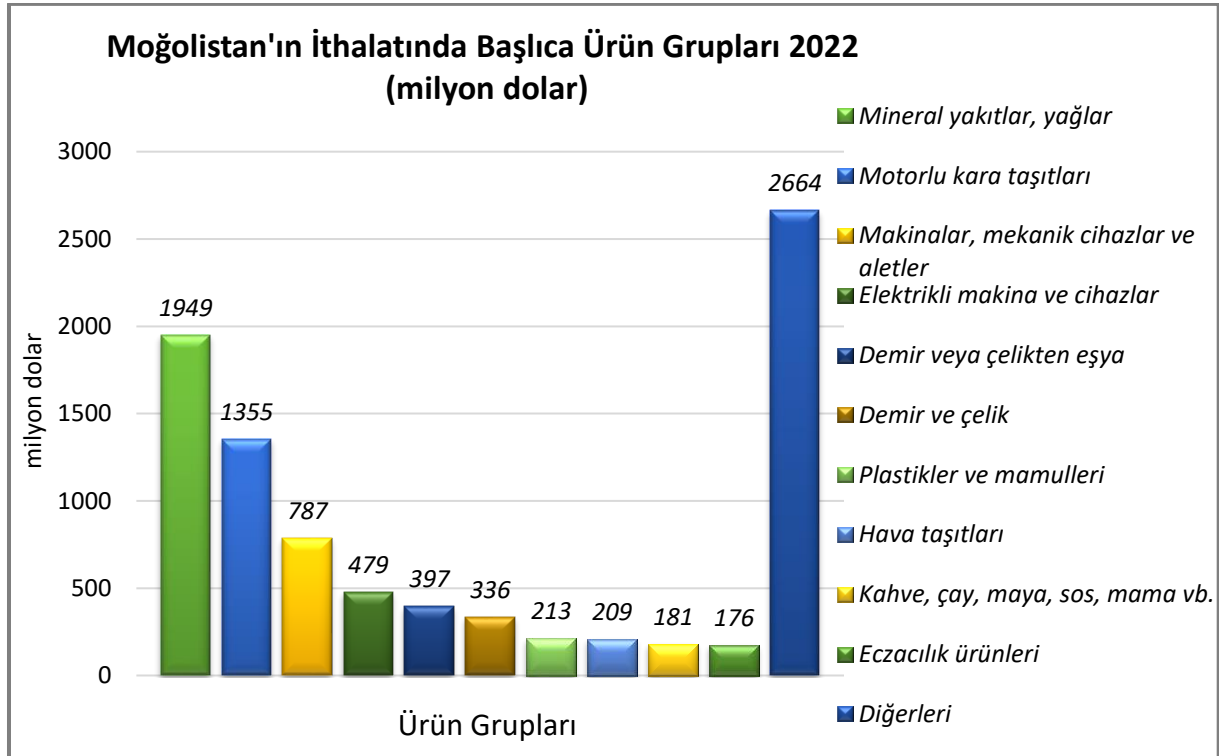
İhracat

Kaynak: Trademap, Moğolistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

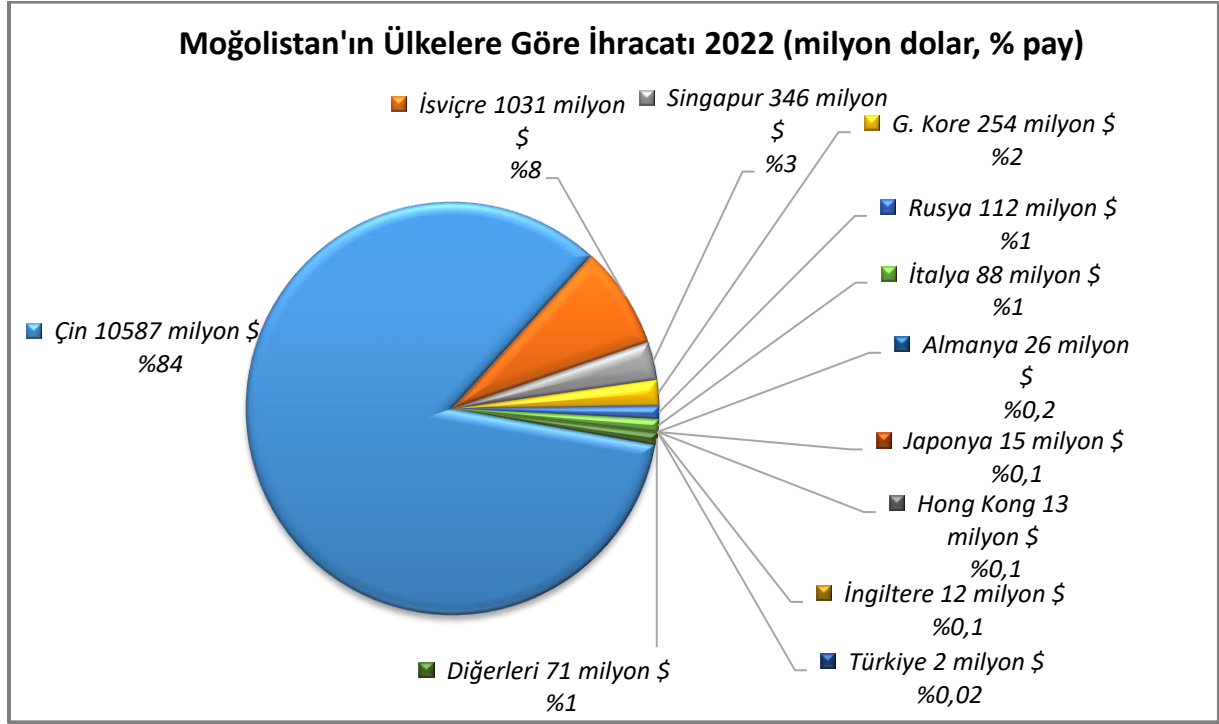

Kaynak: Trademap, Moğolistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

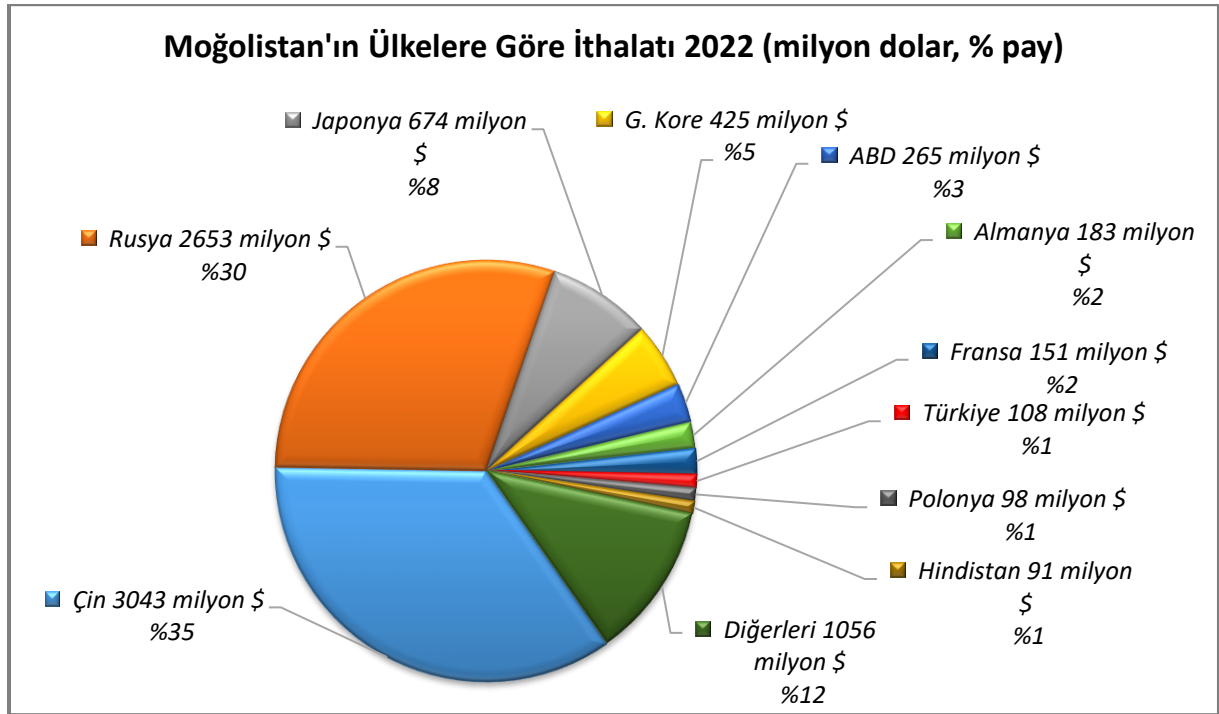
İhracat

Kaynak: Trademap, Moğolistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap, Moğolistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Moğolistan, 2023 yılında yaklaşık 1,76 milyar dolar ile doğrudan yabancı yatırım çeken ülkeler arasında 79. sıradadır. Ülkenin toplam yabancı sermaye stoğu 30 milyar dolara ulaşmıştır.

Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri

	2022	2023*	2024*	2025*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	2 504,00	1 767,00	2 800,00	3 000,00
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	14,30	10,20	14,10	12,90
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	28 522,00	30 289,00	33 089,00	36 089,00
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	-75,90	-76,80	-90,00	-90,00
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	907,40	984,20	1 074,00	1 164,00

Kaynak: EIU

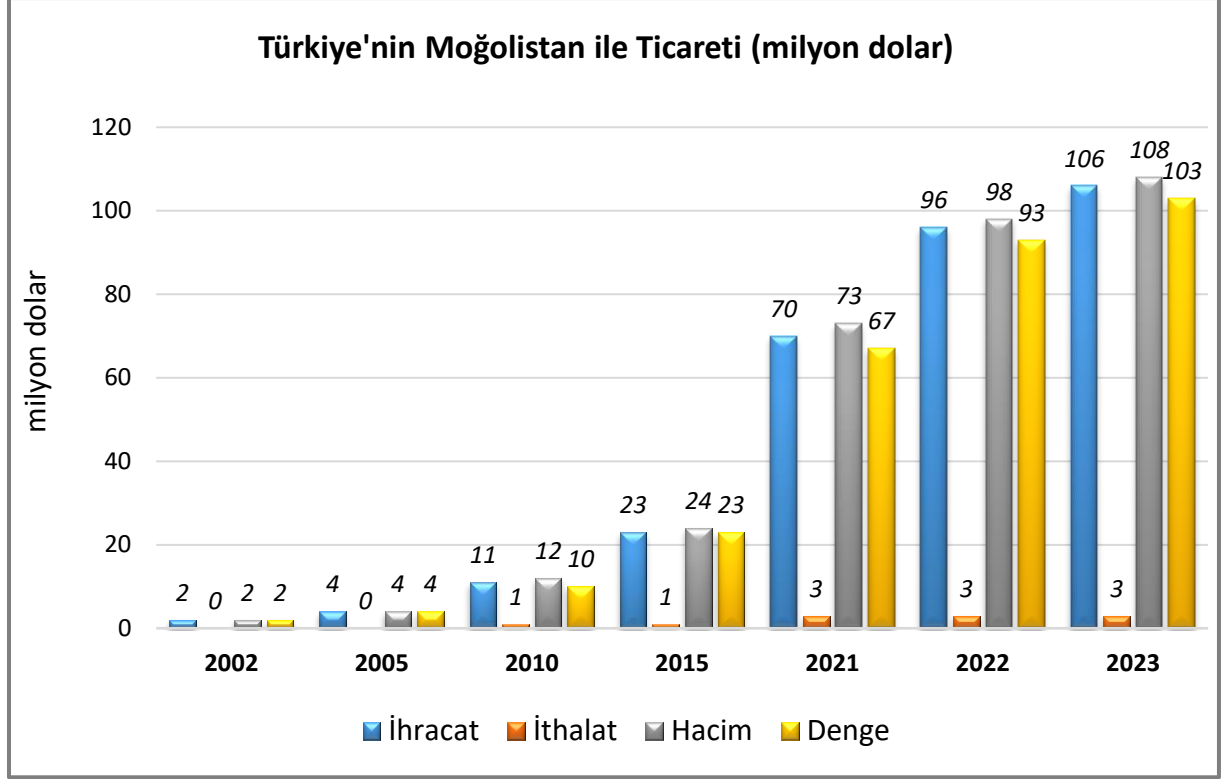
*: Tahmin

Moğolistan'ın taş kömürü, bakır, demir ve altın kaynağına dayalı gelişen madencilik endüstrisi çok uluslu şirketler tarafından işletilmektedir.

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Türkiye-Moğolistan Dış Ticareti

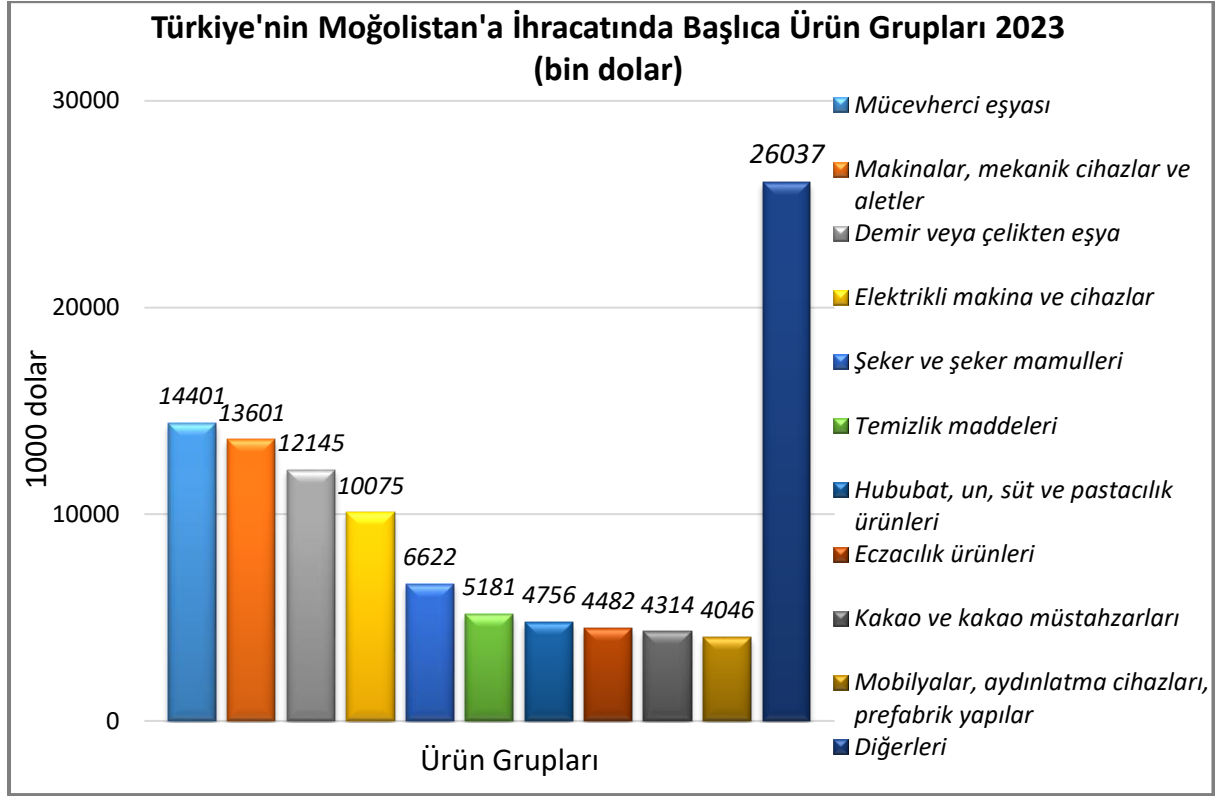
Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

2023 yılında ülkeye ihracatımız 106 milyon dolar olmuştur. İhraç ettiğimiz başlıca ürünler sırasıyla mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden); kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil); elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar; demir veya çelikten elektriksiz merkezi ısıtmaya mahsus radyatör, motorlu hava püskürtücüler, bunların aksam-parçası ve tatlı bisküviler ve gofretlerdir.

2023 yılında ülkeden ithalatımız 3 milyon dolardır. Moğolistan'dan ithal ettiğimiz başlıca ürünler ise diğer hayvanların dabalı veya crust (ara kurutmalı) post ve derileri; diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş); koyun ve kuzuların dabalı veya crust (ara kurutmalı) derileri; kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme) ve fitiller, infilak fitilleri, ağız otları veya infilak kapsülleri, ateşleyici maddeler, elektrikli infilak ettiricilerdir.

2023 yılında Moğolistan ile ticarete Türkiye'nin 103 milyon dolar dış ticaret fazlası verdiği gözlenmektedir.

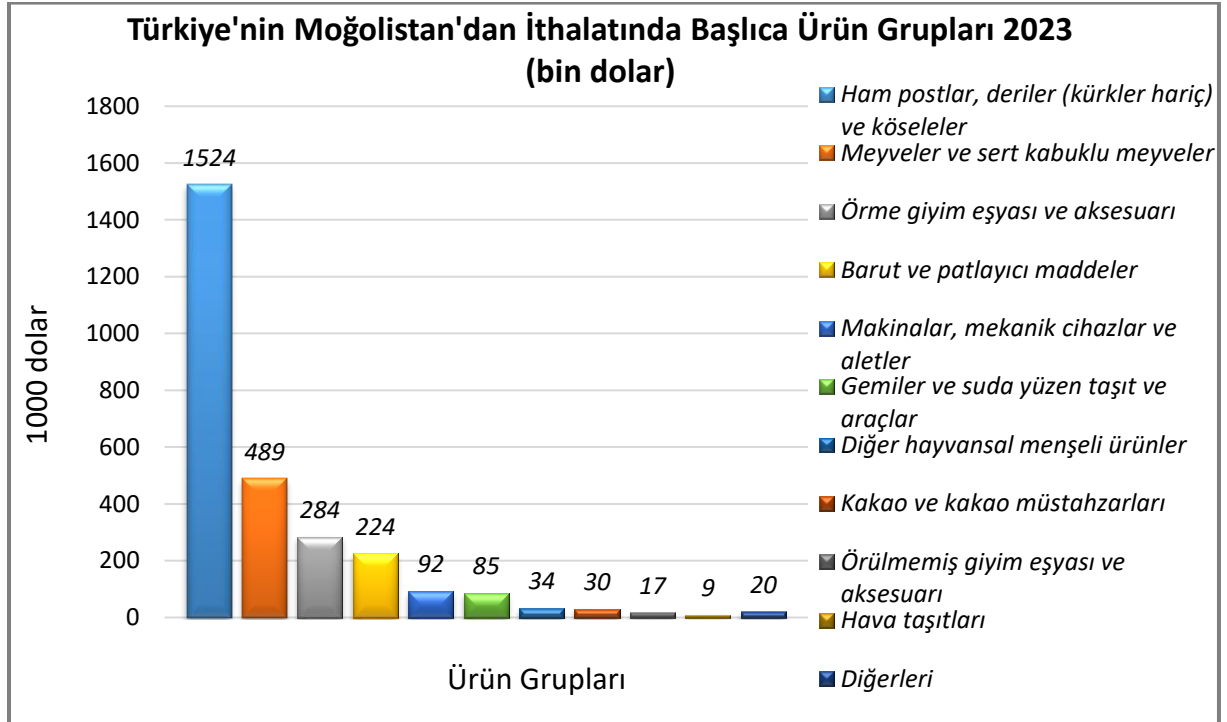
Türkiye'nin Moğolistan'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Moğolistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:***EK-1: Moğolistan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			7 576 311	9 247 110	12 557 709	100	35,8
1.	2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	2 123 670	2 763 937	6 513 506	51,9	135,7
2.	2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	1 778 002	2 899 857	2 734 846	21,8	-5,7
3.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	1 787 652	1 004 520	1 104 153	8,8	9,9
4.	2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	640 000	952 200	390 578	3,1	-59
5.	5102	İnce veya kaba hayvan kılları (kardesiz/taranmamış)	205 088	276 448	343 092	2,7	24,1
6.	2608	Çinko cevherleri ve konsantreleri	167 680	176 418	282 694	2,3	60,2
7.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	150 853	273 353	243 492	1,9	-10,9
8.	2616	Kıymetli metal cevherleri ve konsantreleri	130 375	136 862	113 026	0,9	-17,4
9.	2529	Feldispat, lösit, nefelin ve siyenit nefelin, florspat	156 323	144 082	110 082	0,9	-23,6
10.	5105	Yün, ince veya kaba hayvan kılları (kardeli/taranmış)	18 204	41 981	93 974	0,7	123,8
11.	7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	59 319	88 549	82 584	0,7	-6,7
12.	8020	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	131	85 271	82 067	0,7	-3,8
13.	2613	Molibden cevherleri ve konsantreleri	40 704	82 380	81 304	0,6	-1,3
14.	2607	Kurşun cevherleri ve konsantreleri	60 726	58 759	69 675	0,6	18,6
15.	8802	Helikopterler, uçaklar vb.; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	874	22 482	41 326	0,3	83,8

Kaynak: Trademap, Moğolistan Verileri

EK-2: Moğolistan'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			5 298 771	6 848 642	8 746 855	100	27,7
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	816 864	1 131 773	1 723 672	19,7	52,3
2.	8703	Otomobiller	297 316	385 162	576 140	6,6	49,6
3.	8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	269 018	385 242	424 742	4,9	10,3
4.	8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları	102 748	200 397	226 084	2,6	12,8
5.	7214	İnşaat demiri	103 995	163 887	224 656	2,6	37,1
6.	8802	Helikopterler, uçaklar vb.; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	5 021	38 116	199 291	2,3	422,9
7.	2716	Elektrik enerjisi	141 668	160 208	182 279	2,1	13,8
8.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	93 956	134 161	157 560	1,8	17,4
9.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	89 897	146 270	143 612	1,6	-1,8
10.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	36 582	33 431	123 432	1,4	269,2
11.	2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	62 751	95 929	103 862	1,2	8,3
12.	8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb.	125 938	118 021	98 417	1,1	-16,6
13.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	59 052	65 380	88 269	1	35
14.	4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	60 508	65 728	87 536	1	33,2
15.	8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	48 331	67 764	83 851	1	23,7

Kaynak: Trademap, Moğolistan Verileri

EK-3: Moğolistan'ın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		7 576 311	9 247 110	12 557 709	100	35,8
1.	Çin	5 489 993	7 638 476	10 586 668	84,3	38,6
2.	İsviçre	1 681 589	869 738	1 030 719	8,2	18,5
3.	Singapur	151 251	254 728	345 955	2,8	35,8
4.	G. Kore	21 421	223 370	254 290	2	13,8
5.	Rusya	57 275	112 784	112 166	0,9	-0,5
6.	İtalya	19 403	35 560	88 025	0,7	147,5
7.	Almanya	11 589	12 191	25 976	0,2	113,1
8.	Japonya	9 629	17 739	15 209	0,1	-14,3
9.	Hong Kong	3 156	5 145	12 894	0,1	150,6
10.	İngiltere	84 071	10 137	12 396	0,1	22,3
11.	ABD	10 824	31 030	9 893	0,1	-68,1
12.	Kazakistan	1 391	2 174	7 823	0,1	259,8
13.	İran	1 917	1 728	7 394	0,1	327,9
14.	Fransa	5 134	4 967	6 903	0,1	39
15.	Avusturya	1 184	3 681	6 139		66,8
...
21.	Türkiye	2 517	2 865	2 075	0,02	-27,6

Kaynak: Trademap, Moğolistan Verileri

EK-4: Moğolistan'ın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		5 298 771	6 848 642	8 746 855	100	27,7
1.	Çin	1 892 788	2 490 566	3 042 780	34,8	22,2
2.	Rusya	1 399 962	1 960 582	2 652 773	30,3	35,3
3.	Japonya	406 713	453 120	674 110	7,7	48,8
4.	G. Kore	235 769	308 747	424 931	4,9	37,6
5.	ABD	245 402	213 278	265 351	3	24,4
6.	Almanya	184 633	223 231	183 263	2,1	-17,9
7.	Fransa	32 481	68 906	150 898	1,7	119
8.	Türkiye	37 322	71 204	108 339	1,2	52,2
9.	Polonya	56 646	83 357	97 737	1,1	17,3
10.	Hindistan	34 608	63 618	90 981	1	43
11.	Vietnam	56 052	79 717	85 018	1	6,6
12.	Malezya	50 085	65 546	76 550	0,9	16,8
13.	İtalya	40 694	61 406	68 315	0,8	11,3
14.	Avustralya	44 887	48 518	51 613	0,6	6,4
15.	İrlanda	11 402	9 769	51 345	0,6	425,6

Kaynak: Trademap, Moğolistan Verileri

Ek-5: Türkiye'nin Moğolistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			69 687	95 848	105 660	100	10,2
1.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallerle kaplama metallere)	13 113	17 791	14 387	13,6	-19,1
2.	1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)	2 778	4 900	6 617	6,3	35
3.	8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar	10 947	8 675	5 099	4,8	-41,2
4.	7322	Demir veya çelikten elektriksiz merkezi ısıtmaya mahsus radyatör, motorlu hava püskürtücüler, bunların aksam-parçası	5 947	6 740	4 917	4,7	-27
5.	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	2 762	4 435	4 527	4,3	2,1
6.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	1 705	2 412	4 324	4,1	79,3
7.	3402	Yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç)	939	1 386	4 299	4,1	210,2
8.	1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	1 478	3 805	4 280	4,1	12,5
9.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	953	1 028	4 200	4	308,6
10.	8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	111	786	2 186	2,1	178,1
11.	8479	Kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makineler ve mekanik cihazlar	242	239	2 051	1,9	758,2
12.	9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	2 057	2 679	1 838	1,7	-31,4
13.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	1 311	3 023	1 738	1,6	-42,5
14.	8419	Isı değişikliği yöntemi ile maddeleri işlemek için cihazlar, elektrikli olmayan şofbenler veya depolu su ısıtıcıları	245	19	1 718	1,6	8942,1
15.	8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	84	74	1 670	1,6	2156,8

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

Ek-6: Türkiye'nin Moğolistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			2 933	2 626	2 808	100	6,9
1.	4106	Diğer hayvanların dabalıanmış veya crust (ara kurutmalı) post ve derileri	414	1 298	1 055	37,6	-18,7
2.	0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	1 387	0	480	17,1	0
3.	4105	Koyun ve kuzuların dabalıanmış veya crust (ara kurutmalı) derileri	0	59	280	10	374,6
4.	6110	Kazak, süveter, hırka, yekek vb. eşya (örme)	25	63	252	9	300
5.	3603	Fitiller, infilak fitilleri, ağız otları veya infilak kapsülleri, ateşleyici maddeler, elektrikli infilak ettiriciler	0	0	224	8	0
6.	4104	Sığır (buffalo dahil) ve at cinsi hayvanların dabalıanmış veya crust (arakurutmalı) post ve derileri	0	83	136	4,8	63,9
7.	8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya artırılmasına mahsus makina ve cihazlar	0	0	92	3,3	0
8.	8908	Sökülecek gemiler, suda yüzen sökülecek diğer araçlar	0	0	85	3	0
9.	4101	Sığır (bufalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri	0	231	53	1,9	-77,1
10.	0504	Hayvan bağırsak, mesane ve midesi (taze, soğutulmuş, dondurulmuş, tuzlanmış, salamura, kurutulmuş veya tütsülenmiş)	954	749	34	1,2	-95,5
11.	1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	0	0	30	1,1	0
12.	6105	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler (örme)	16	26	19	0,7	-26,9
13.	6201	Erkek veya erkek çocuk için palto, kaban, kolsuz ceket, pelerin, anorak (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar vb. eşya	0	0	15	0,5	0
14.	0806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	0	0	9	0,3	0

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri